Перелік питань підготовки до практичних занять
з «Гігієни та екології»
для студентів **II курсу стоматологічного факультету**
на осінньо-зимовий семестр 2017-2018 н.р.
(МАГІСТРИ)

Тема 1.

Визначення гігієни, її мета, задачі, зміст, зв`язок з іншими науками.

Значення знань гігієни для формування професійної свідомості та в практичній діяльності лікарів-стоматологів.

Здоров'я, визначення понять: індивідуальне теоретичне, індивідуальне фактичне, особисте, громадське, показники громадського (популяційного здоров'я).

Профілактика, її види (громадська та особиста, первинна, вторинна і третинна).

Навколишнє середовище, його елементи. Вплив природних факторів і соціальних умов на організм людини та здоров`я населення. Біоетичні аспекти впливу навколишнього середовища на людину.

Сонячна радіація та її фізичні основи.

Інфрачервоне випромінювання Сонця, гігієнічне значення, патологія, що викликається надмірною дією, її профілактика.

Видиме випромінювання Сонця, його спектр, гігієнічне значення.

Ультрафіолетове випромінювання Сонця, його спектр на межі з атмосферою та на поверхні Землі.

Вплив сонячної радіації на здоров'я населення, в тому числі на розвиток та стан зубо-щелепної системи організму.

Поняття про еритемну та профілактичну дозу. Сонячне „голодування". Ультрафіолетовий клімат.

Штучні джерела ультрафіолетового випромінювання та їх порівняльна гігієнічна характеристика. Використання природної і штучної ультрафіолетової радіації для профілактики захворювань людини, в тому числі стоматологічних.

Тема 2.

Видиме випромінювання Сонця, його спектр, гігієнічне значення, гігієнічне значення природного освітлення приміщень різного призначення (житлових, навчальних, виробничих, лікарняних та інших).

Вплив освітлення на функції зору, стан центральної нервової системи, працездатність, особливо лікарів-стоматологів.

Методика оцінки природного освітлення приміщень.

Зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на рівень природної освітленості приміщень; геометричний, світлотехнічний методи оцінки природного освітлення приміщень.

Гігієнічні вимоги до природного освітлення приміщень.

Гігієнічне значення штучного освітлення.

Методика гігієнічної оцінки штучного освітлення приміщень різного призначення, в тому числі стоматологічних закладів; його показники, оцінка результатів.

Гігієнічна характеристика джерел штучного освітлення.

Види та системи штучного освітлення. Освітлювальна арматура та її гігієнічна оцінка.

Тема 3.

Гігієнічне значення фізичних властивостей повітря (температури, вологості та швидкості руху повітря).

Види і вплив дискомфортного (охолоджуючого та нагріваючого) мікроклімату на теплообмін людини та її здоров`я.

Фізіологічні механізми теплообміну і терморегуляції як фактори термостатусу теплокровних організмів: теплопродукція та тепловіддача.

Шляхи тепловіддачі: через дихання, через шкіру, з виділеннями.

Хімічні механізми теплопродукції і фізичні механізми тепловіддачі: радіація, проведення (конвекція і кондукція), випаровування.

Фізіологічні зміни в механізмах терморегуляції при нагрівному та охолоджуючому мікрокліматі.

Методика визначення та гігієнічна оцінки температури, вологості, швидкості руху повітря та радіаційної температури.

Прилади для вимірювання температури повітря, радіаційної температури; показників вологості повітря та правила роботи з ними.

Методи і показники оцінки комплексної дії мікроклімату на організм людини (фізичного моделювання, ефективно-еквівалентних температур, результуючих температур та інші).

Біоетичні проблеми підтримання мікроклімату житлових і громадських приміщень

Тема 4.

Основні джерела забруднення повітря приміщень комунально-побутового, громадського, виробничого призначення. Критерії та показники забруднення повітря (фізичні, хімічні, бактеріологічні).

Джерела забруднення повітря житлових приміщень та окремих приміщень лікувально-профілактичних закладів (стоматологічних кабінетів, зубо-технічних лабораторій тощо).

Окиснюваність повітря та діоксид вуглецю як чутливі непрямі показники забруднення людьми повітря. Вплив різних концентрацій діоксиду вуглецю на організм.

Хімічні фактори виробничого середовища. Канцерогенні, мутагенні, алергенні чинники у виробництві, профілактика їх шкідливого впливу.

Виробничий пил, його класифікація, профілактика шкідливої дії. Виробнича токсикологія. Комплексна, комбінована, поєднана дія виробничих шкідливостей.

Біологічні фактори у виробництві, профілактика їх несприятливої дії.

Системи підсилення руху повітря в приміщеннях. Природна та штучна вентиляція. Гігієнічне значення вентиляції приміщень. Види, класифікація вентиляції приміщень комунально-побутового та виробничого призначення.

Показники ефективності вентиляції. Необхідний та фактичний об'єм і кратність вентиляції, методи їх визначення.

Кондиціонування повітря. Принципи побудови кондиціонерів.

Тема. 5.

Загальні гігієнічні вимоги до якості питної води, її органолептичних властивостей, хімічного складу, епідемічної безпеки.

Вплив органолептичних властивостей питної води на рівень споживання води і стан санітарної культури населення.

Вода як етіологічний фактор захворювань неінфекційної природи, в т.ч. порушень формування та стану зубо-щелепного апарату.

Роль води і умов водопостачання у розповсюдженні інфекційних захворювань. Інфекційні захворюванья, збудники які передаються водою (холера, черевний тиф, дизентерія та ін.).

Роль санітарно-показових мікроорганізмів для оцінки якості питної води за бактеріальним складом.

Карієс та ендемічний флюороз як гігієнічна проблема, їх профілактика.

Гігієнічне значення фтору, вплив недостатнього вмісту його та деяких інших мікроелементів у воді на виникнення карієсу, ендемічного зобу та інших захворювань.

Небезпечність надмірного вмісту у воді різноманітних хімічних речовин природного походження та хімічних сполук антропогенного походження для здоров`я людини.

Ендемічний флюороз, його стадії, водно-нітратна метгемоглобінемія.

Методика визначення вмісту фтору у питній воді, оцінка отриманих даних.

Організація та сумісне вивчення гігієністами і стоматологами ефективності фторування води для профілактики карієсу зубів, дефторування води для профілактики флюорозу зубів та корекції дози фтору в ній.

Тема 6.

Харчування, як чинник загального та стоматологічного здоров'я населення. Фактичний стан харчування населення України.

Поняття про аліментарні захворювання, їх класифікацію, причини виникнення, розповсюдженість на Україні.

Методика розрахунку енерговитрат людини та її потреб в нутрієнтах. Норми фізіологічних потреб в основних харчових речовинах та енергії.

Методи вивчення енерговитрат. Одиниці енерговитрат.

Індивідуальні особливості енергетичного обміну.

Поняття про величину основного обміну (ВОО).

Рекомендовані величини фізіологічної потреби в енергії. Поняття про КФА.

Методика розрахунку енерговитрат хронометражно-табличним методом.

"Норми фізіологічних потреб населення України в основних харчових речовинах та енергії").

Принципи харчування людей різних за віком груп, професій, спортсменів.

Тема 7.

Фізіолого-гігієнічна роль білків. Наукове обґрунтування потреби у білках. Гігієнічні характеристики білків тваринного та рослинного походження. Показники якості білків. Джерела білків та незамінних амінокислот.

Фізіолого-гігієнічна роль жирів. Показники якості жирів різного походження. Фізіолого-гігієнічна роль ненасичених жирних кислот, фосфоліпідів, стеринів. Наукове обґрунтування потреб організму в жирах. Джерела жирів. Кулінарні жири. "Перегріті жири".

Фізіолого-гігієнічна роль вуглеводів. Наукове обґрунтування потреби організму у простих та складних вуглеводах. Показники якості вуглеводів. Джерела вуглеводів. Поняття про рафіновані і "захищені" вуглеводи.

Вітаміни, мінеральні солі, смакові речовини, їх фізіолого-гігієнічна роль, значення у профілактиці та лікуванні стоматологічних захворювань. Джерела вітамінів і мінеральних речовин. Мікро- та макроелементози, їх прояви і профілактика.

Гігієнічна та нутріціологічна характеристика основних продуктів харчування. Молоко та молочні продукти. М'ясо та м'ясопродукти. Риба, рибопродукти, продукти моря. Яйця. Овочі, фрукти, ягоди, зернові, бобові та олійні продукти. Захворювання, пов'язані з вживанням недоброякісних продуктів, їх класифікація.

Тема 8.

Поняття про харчовий статус організму, методи його визначення та оцінки. Показники, ознаки, які характеризують порушення білкового, жирового, вуглеводного, вітамінного та мінерального статусів. Методи визначення та критерії оцінки харчового статусу організму.

Методи вивчення фактичного харчування населення за меню-розкладкою.

Норми фізіологічних потреб населення України в основних харчових речовинах та енергії".

Методи оцінки адекватності харчування, його раціональної корекції відповідно індивідуальним фізіологічним потребам у енергії та харчових речовинах (білках, жирах, вуглеводах, мінеральних речовинах, вітамінах).

Тема 9.

Харчові отруєння, визначення, їх класифікація.

Характеристика основних їх груп.

Методика розслідування харчових отруєнь.

Роль лікаря-стоматолога у профілактиці харчових отруєнь.

Тема 10.

Фактори та умови навколишнього середовища, що впливають на формування здоров`я дітей та підлітків.

Методика комплексної оцінки стану здоров`я дітей і підлітків. Основні критерії здоров`я.

Стоматологічне здоров'я дітей та підлітків. Розподіл дітей і підлітків за групами здоров`я.

Фізичний розвиток як провідний показник стану здоров`я. Основні показники.

Сучасні уявлення про акселерацію. Поняття про біологічний та календарний вік.

Шкільна зрілість. Поняття про режим дня, їх типи. Види діяльності.

Гігієна навчальних занять у школі. Організація навчально-виховного процесу в закладах освіти нового типу.

Гігієна фізичного виховання дітей і підлітків. Поняття про рухову активність. Профілактика гіпокінезії. Основні види, форми та засоби фізичної культури.

Гігієнічні вимоги до планування, облаштування, обладнання, санітарно-технічного благоустрою школи та класу. Методика гігієнічної оцінки планування, оснащення та утримання навчально-виховних дошкільних закладів та шкіл.

Основні розміри навчальних меблів, їх гігієнічна оцінка. Навчальні меблі, їх тип, кількість посадочних місць, матеріал з якого вони виготовлені, колір, стан поверхонь, кутів та країв, санітарно-технічний стан.

Тема 11.

Робота і праця, визначення понять. Соціально-біологічна роль праці. Фізіологія праці. Зміни фізіологічних процесів в організмі людини під час роботи. Втома та перевтома. Профілактика перевтоми. Гігієна розумової праці.

Фактори виробничого середовища та трудового процесу.

Шкідливі чинники виробничого процесу, пов'язані з перенапруженням окремих органів і систем та неправильною організацією трудового процесу.

Фізичні фактори виробничого середовища в роботі стоматолога (шум, вібрація, ультрафіолетове випромінювання, рентгенівське випромінювання, ультразвук, надвисокі та ультрависокі частити), профілактика шкідливого впливу.

Хімічні фактори виробничого середовища в роботі стоматолога та зубного техніка (ртуть, свинець, полімерні матеріали та інше). Захворювання, що ними викликаються, заходи профілактики.

Біологічні фактори, бактеріальне забруднення повітря і інструментарію в стоматологічному стаціонарі, профілактика їх шкідливої дії.

Заходи по оздоровленню умов праці медичних працівників.

Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища (в кабінетах терапевтичної стоматології, стаціонарах хірургічної та ортопедичної стоматології, зубо-технічних лабораторіях).

Профілактика шкідливого впливу виробничих чинників на організм, розповсюдження стоматологічних захворювань на організм працюючих у несприятливих виробничих умовах.

Тема 12.

Стоматологічна поліклініка. Гігієнічні вимоги до облаштування і експлуатації відділень терапевтичної, хірургічної і ортопедичної стоматології та зуботехнічної лабораторії.

Санітарно-технічний благоустрій стаціонару та поліклініки (наявність водопроводу, гарячого водопостачання, каналізація, вентиляція, електрозабезпечення тощо).

Гігієнічні основи організації санітарно-протиепідемічного режиму в стоматологічних лікувально-профілактичних закладах.

Гігієнічні вимоги до стоматологічного устаткування, інструментарію, правила його утримання та знезараження.

Внутрішньо-лікарняні інфекції, умови що призводять до їх виникнення та їх негативні наслідки. Методи і засоби профілактики.

Методи об'єктивного контролю за дотриманням гігієнічних умов в стоматологічних закладах.

Тема 13.

Сучасні системи забудови лікарень (централізована, блочна, децентралізована, павільйонна, змішана), їх порівняльна гігієнічна оцінка, перспективи удосконалення. Гігієнічні вимоги до земельних ділянок розміщення лікарень.

Гігієнічні вимоги до основних показників забудови (віддаленість від джерел забруднення повітря, ґрунту, площа, щільність забудови та озеленення, взаєморозташування будівель, санітарний благоустрій ділянки), функціональне зонування території.

Гігієнічні вимоги до планування, обладнання і режиму експлуатації відділень: приймальних (для соматичних, інфекційних, дитячих відділень), терапевтичного, хірургічного, інфекційного профілю, дитячих відділень, спеціалізованих лікарень (психоневрологічних, фтизіатричних та інших).

Палатна секція, її склад, лікарняна палата, варіанти її планування і обладнання для соматичних хворих, інфекційних, психічних, реанімації, реабілітації. Особливості планування боксів, напівбоксів в інфекційних, дитячих відділеннях лікарні.

Гігієнічні вимоги до площі, кубатури палат, їх наукове обґрунтування.

Вимоги до орієнтації вікон палат, мікроклімату, повітряного середовища, освітлення, опалення, вентиляції, шумового режиму.

Профілактика харчових отруєнь та інфекцій у стаціонарі.

Організація і засоби об'єктивного контролю за здоров'ям персоналу харчоблоків лікарень та дотриманням ним вимог особистої гігієни.

Тема 14.

Іонізуючі випромінювання як виробнича шкідливість.

Основні дози опромінення, їх характеристика.

Поняття протирадіаційного захисту персоналу і радіаційної безпеки пацієнтів при застосуванні радіонуклідів та інших джерел іонізуючих випромінювань.

Радіаційна безпека пацієнтів та персоналу при рентгенологічних дослідженнях у стоматології.

Радіаційний контроль за виробничим середовищем та індивідуальними дозами опромінення персоналу, медичний контроль за здоров'ям працюючих.

Принципи радіаційної небезпеки.

Медичні рентгенорадіологічні діагностичні процедури для населення та працівників стоматологічних закладів як основні компоненти променевого навантаження людей, їх гігієнічна оцінка та спеціальні заходи по зниженню рівня їх внеску в сумарну дозу опромінення.

Умови, які визначають радіаційну небезпеку при роботі з радіонуклідами та іншими джерелами іонізуючих випромінювань.

Поняття про закриті та відкриті джерела іонізуючих випромінювань, особливості радіаційної небезпеки і протирадіаційного захисту при роботі з ними.

Протирадіаційний захист працюючих з радіонуклідами та іншими джерелами іонізуючих випромінювань як гігієнічна проблема, її сутність та основні принципи реалізації:

Гігієнічне нормування іонізуючих випромінювань Норми радіаційної безпеки України, їх значення та основні положення. Основні санітарні правила протирадіаційного захисту України.

Державний нормативний документ, що визначає основні вимоги щодо здійснення протирадіаційного захисту в умовах практичної діяльності.

Обов'язкові засоби індивідуального радіаційного захисту.

Зав. кафедри
гігієни та екології №4,
доцент Н.В. Велика

Питання для самостійної роботи студентів
з «Гігієни та екології»
для студентів **II курсу стоматологічного факультету**
на осінньо-зимовий семестр 2017-2018 н.р.
(МАГІСТРИ)

Тема 1.

Штучні джерела ультрафіолетового випромінювання.

Основні принципи та методика використання штучних джерел ультрафіолетового випромінювання в Лікувально-профілактичних закладах.

Використання штучних джерел ультрафіолетового випромінювання для санації повітря в окремих кабінетах стоматологічних закладів; для знезараження стоматологічного інструментарію; при використанні полімерних ламп тощо.

Тема 2.

Біосфера, її структура, функціональні зв'язки, місце людини в біосфері.

Атмосфера, її структура та властивості. Природний хімічний склад атмосферного повітря та гігієнічне значення окремих його складових.

Атмосферний тиск та його вплив на організм.

Забруднення атмосферного повітря, основні джерела, види і наслідки. Вплив забрудненого повітря на здоров`я і умови проживання населення.

Санітарна охорона та біобезпека атмосферного повітря.

Клімат, визначення поняття. Кліматоформуючі та кліматохарактеризуючі фактори і показники. Загальні і прикладні (медична, будівельна) класифікації клімату. Клімат, здоров`я і працездатність. Акліматизація як складний соціально-гігієнічний процес.

Погода, визначення поняття. Формування погоди. Погодоформуючі та погодохарактеризуючі фактори. Види атмосферної циркуляції, основні термобаричні утворення: антициклони, циклони, атмосферні фронти. Медичні класифікації погоди. Прямий і опосередкований вплив погоди на здоров`я людини. Геліометеотропні реакції здорової та хворої людини.

Тема 3.

Контамінанти у харчових продуктах (нітриті, пестициді та залишки добрив, важки метали, радіонукліди тощо у продовольчій сировині та харчових продуктах).

Поняття про продукти лікувально-профілактичного призначення. Класифікація.

Поняття про харчові добавки, їх класифікацію, призначення та застосування у харчовій промисловості. Поняття про генетично-модифіковані продукти.

Тема 4.

Зв'язок харчування з виникненням та розвитком основних стоматологічних захворювань.

Нутрієнтний склад харчового раціону та його можливий вплив на розвиток стоматологічних захворювань. Гігієнічне значення харчових речовин (білків, вуглеводів, мінеральних речовинах, вітамінів), продуктів харчування у профілактиці стоматологічних захворювань. Профілактика.

Раціоналізація використання продуктів харчування у відповідності з віковими, професійними, індивідуальними особливостями.

Поняття про біологічно активні добавки.

Дієтичне харчування при лікуванні стоматологічних захворювань.

Тема 5.

Ґрунт, визначення поняття. Механічна структура, фізичні властивості та хімічний склад ґрунту. Гігієнічна оцінка різних видів ґрунтів. Процеси та показники самоочищення ґрунту. Оцінка санітарного стану ґрунту за хімічними і біологічними показниками.

Джерела забруднення ґрунту в сучасних умовах індустріалізації та хімізації народного господарства. Вплив забруднення ґрунту на здоров`я і санітарні умови життя населення. Роль

ґрунту у виникненні і розповсюдженні інфекційних захворювань та інвазій, захворювань неінфекційної етіології, принципи профілактики.

Принципи очистки населених міст. Системи та споруди для тимчасового зберігання, видалення, знешкодження та утилізації твердих відходів. Сучасні методи знешкодження та утилізації твердих покидьків (заводи по їх переробці та утилізації, удосконалені звалища, методи компостування, біотермічні камери та інші).

Рідкі відходи, їх класифікація та санітарно-епідемічне значення.

Каналізування населених міст, його значення в профілактиці інфекційних захворювань. Вплив каналізування населених міст на санітарний стан ґрунту і умови проживання населення.

Методи і споруди для очистки та знезараження рідких побутових стічних вод (великих населених міст, окремих об'єктів, зокрема лікувально-профілактичних та санаторно-оздоровчих).

Тема 6.

Поняття внутрішньолікарняних інфекцій. Шляхи її передачі.

Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій в закладах стоматологічного профілю.

Особливості організації дезінфекційно-стерилізаційного режиму в стоматологічних закладах.

Лабораторно-інструментальний нагляд за дотриманням санітарно-гігієнічних та протиепідемічних вимог щодо утримання та експлуатації стоматологічних закладів.

Зав. кафедри
гігієни та екології №4,
доцент Н.В. Велика

Перелік питань та практичних умінь до підсумкового контролю
з дисципліни «Гігієни та екології»
для студентів **<u>II курсу стоматологічного факультету</u>**
на осінньо-зимовий семестр 2017-2018 н.р.
(МАГІСТРИ)

Модуль 1.
Змістовний модуль 1.

1. Гігієна як наука, її мета, зміст, задачі, зв`язок з іншими науками.
2. Профілактика та її різновиди.
3. Значення знань гігієни для лікаря, зокрема лікаря-стоматолога. Взаємозв`язок лікувального і профілактичного напрямку в медицині/
4. Єдність дій санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних закладів у справі попередження захворювань та зміцнення здоров`я населення.
5. Вплив природних факторів і соціальних умов на організм людини та здоров`я населення. Здоров`я населення як соціально-гігієнічна проблема. Біоетичні аспекти впливу навколишнього середовища на людину.
6. Методи гігієнічних досліджень навколишнього середовища та його впливу на організм людини і здоров`я населення. Специфічні методи гігієни.
8. Сонячна радіація, її гігієнічне значення.
9. Основні види біологічної дії різних складових сонячного спектру, сонячне "голодування" та його профілактика. Гіперінсоляція та її профілактика.
10. Біологічна дія інфрачервоного і видимого випромінювання Сонця. Методи та одиниці вимірювання.
11. Гігієнічна характеристика ультрафіолетової частини сонячного спектру. Методи та одиниці вимірювання ультрафіолетової радіації. Поняття еритемної, фізіологічної та профілактичної дози ультрафіолетової радіації.
12. Характеристика основних штучних джерел ультрафіолетової радіації. Застосування їх для профілактики "світлового голодування" і захворювань.
13 Гігієнічне значення природного освітлення. Вплив освітлення на функції зору, стан центральної нервової системи, працездатність.
14. Методи гігієнічної оцінки природного освітлення, показники, оцінка результатів.
15. Гігієнічні вимоги до штучного освітлення приміщень. Методика гігієнічної оцінки штучного освітлення приміщень різного призначення, показники його, оцінка результатів.
16. Гігієнічна характеристика джерел штучного освітлення. Види та системи штучного освітлення. Освітлювальна арматура та її гігієнічна оцінка.
17. Гігієнічне значення температури повітря і радіаційної температури.
18. Гігієнічне значення вологості повітря. Методика вимірювання абсолютної та відносної вологості закритих приміщень. Нормування відносної вологості.
19. Гігієнічне значення руху повітря в приміщенні та населеному пункті. "Роза вітрів" , її використання з гігієнічною метою.
20. Мікроклімат, його параметри та різновиди. Методика визначення мікроклімату закритих приміщень. Біоетичні проблеми підтримання мікроклімату житлових і громадських приміщень
21. Гігієнічні вимоги до мікроклімату житлових і громадських приміщень, вплив на організм і методи оцінки.
22. Теплообмін організму з навколишнім середовищем. Шляхи віддачі тепла організмом при різних температурних умовах, вологості та швидкості руху повітря.
23. Фізіологічні зрушення в організмі та захворювання, пов`язані з дією переохолоджуючого мікроклімату, їх профілактика.
24. Фізіологічні зрушення в організмі та захворювання, що спричинені дією перегріваючого мікроклімату на організм, заходи їх профілактики.
25. Атмосферній тиск, його зміни та їх вплив на організм людини. Профілактика гірської та висотної хвороби.
26. Погода. Погодоформуючі та погодохарактеризуючі фактори. Медичні класифікації погоди. Санітарна охорона та біобезпека атмосферного повітря.

27. Клімат і фактори, що його формують та характеризують. Характеристика і класифікація клімату з гігієнічних позицій.
28. Акліматизація, фази акліматизації. Особливості акліматизації в північних та південних регіонах.
29. Хімічний склад атмосферного повітря, гігієнічне значення окремих його складових.
30. Джерела забруднення атмосферного повітря. Вплив забрудненого повітря на здоров`я населення та санітарні умови життя. Санітарна охорона та біобезпека атмосферного повітря.
31. Вентиляція приміщень та її гігієнічне значення. Природна та штучна вентиляція.
32. Гігієнічне значення води, вплив якості води та умов водопостачання на здоров`я населення, санітарні умови життя. Біоетичні проблеми водопостачання.
32. Класифікація джерел водопостачання, їх характеристика.
33. Джерела забруднення води водойм і процеси самоочищення води в них. Показники забруднення та самоочищення води водойм.
34. Інфекційні захворювання , що передаються водою, їх класифікація ВООЗ. Особливості водних епідемій і спалахів, їх профілактика.
35. Гігієнічне значення фтору питної води. Карієс, ендемічний флюороз умови їх виникнення та заходи профілактики.
36. Захворювання, спричинені особливостями макро- та мікроелементного складу води.
37. Показники органолептичних властивостей води, їх гігієнічне значення і використання при санітарному обстеженні джерел водопостачання.
38. Бактеріологічні та хімічні показники забруднення питної води.
39. Методи кондиціювання якості води. Коагуляція, відстоювання, фільтрація, знезараження води.
40. Фторування води як гігієнічна проблема. Взаємодія стоматологічної та санітарно-гігієнічної служби в питаннях, пов'язаних з впровадженням та реалізацією фторування води та вивченням його протикарієсної ефективності.
41. Нормування якісного складу води як один із шляхів попередження захворювань населення, пов`язаних з водним фактором. Держстандарти на воду централізованих систем господарсько-питного водопостачання.
42. Науково-технічний прогрес і забруднення води водойм хімічними речовинами. Санітарна охорона водоймищ.
43. Зони санітарної охорони джерел водопостачання, їх значення в поліпшенні якості води.
44. Гігієнічне значення ґрунту. Джерела забруднення ґрунту та його самоочищення. Забруднення ґрунту агрохімікатами, заходи його попередження. Біоетичні проблеми гігієни ґрунту.
45. Рідкі та тверді відходи населених міст, їх санітарне і епідемічне значення. Сучасні гігієнічні та біоетичні проблеми очистки населених місць.

Змістовний модуль 2.

1. Харчування як соціально-гігієнічна проблема. Основні функції харчування. Біоетичні аспекти харчування здорової людини.
2. Поняття раціональне харчування. Закони раціонального харчування.
3. "Норми фізіологічних потреб населення України в основних харчових речовинах та енергії".
4.. Фізіолого-гігієнічне значення білків у харчуванні, потреби організму в них, основні їх джерела.
5. Класифікація білкової недостатності. Клінічні ознаки надлишку та нестачі білку в харчовому раціоні.
6. Фізіолого-гігієнічне значення жирів у харчуванні, потреби в них. Харчові жири тваринного і рослинного походження, їх харчова та біологічна цінність.
7. Класифікація жирних кислот. Функції ПНЖК, джерела надходження. Роль ПНЖК ω3.
8. Фізіолого-гігієнічне значення вуглеводів у харчуванні, потреби в них, основні їх джерела.
9. Класифікація вуглеводів. Поняття про глікемічний індекс.
10. Функції клітковини, добова потреба.
11. Фізіолого-гігієнічне значення вітамінів у харчуванні, потреби в них, основні джерела надходження.
12. Причини розвитку вітамінної недостатності.

13. Мінеральні солі (кальцій, залізо, фосфор та інші), їх фізіолого-гігієнічне значення, потреби в них. Основні джерела макро-та мікроелементів.
14. Причини недостатності мінеральних речовин в організмі. Демінералізуючі чинники.
15. Класифікація аліментарних захворювань.
16. Карієсогенні чинники.
17. Режим харчування, його складові, наукове обґрунтування для різних груп населення та при різних умовах праці.
18. Поняття про харчовий статус, методика оцінки, різновиди.
19. Методи вивчення енерговитрат людини, одиниці енерговитрат.
20. Методи гігієнічної оцінки адекватності харчування.
21. Методика медико-гігієнічного вивчення харчування окремої людини та колективів.
22. Кількісна та якісна повноцінність харчування. Поняття про збалансованість раціону. Методика оцінки харчового раціону за меню -розкладкою.
23.. Харчова та біологічна цінність харчових продуктів рослинного походження: злаки, бобові, овочі, фрукти, ягоди, використання в раціональному харчуванні.
24. Харчова та біологічна цінність продуктів тваринного походження (молока та молочних продуктів, м`яса та м`ясних продуктів, риби та рибних продуктів), їх гігієнічна оцінка.
25. Харчові отруєння, класифікація, заходи їх профілактики. Поняття біобезпеки харчування.
26. Харчові токсикоінфекції, етіологія, патогенез, умови виникнення, заходи профілактики.
27. Харчові інтоксикації, етіологія, патогенез, умови виникнення, заходи профілактики.
28. Харчові отруєння продуктами, отруйними за своєю природою і продуктами, які набули отруйних властивостей при певних умовах, заходи профілактики.
29. Харчові отруєння домішками хімічних речовин до продуктів харчування, заходи профілактики.
30. Харчові мікотоксикози, заходи профілактики.
31. Методика розслідування харчових отруєнь.
32. Гігієнічні основи організації харчування хворих у лікарнях, зокрема при пошкодженні зубо-щелепного апарату.
33. Аліментарна профілактика основних стоматологічних захворювань.
34. Медико-гігієнічне обслуговування дітей та підлітків. Акселерація в сучасних умовах, гігієнічні проблеми, пов`язані з нею.
35. Методи дослідження і оцінки здоров`я дітей та підлітків під впливом факторів навколишнього середовища. Критерії комплексної оцінки стану здоров'я дітей та підлітків
36. Групи здоров'я дітей, їх характеристика.
37. Чинники, що формують здоров'я дітей та підлітків, їх характеристика
38. Методика гігієнічної оцінки фізичного розвитку дітей та підлітків, методи їх оцінки. Групи фізичного виховання
39. Гігієнічні основи організації режиму дня дітей різних вікових груп.
40. Гігієнічні вимоги до планування, обладнання та утримання сучасних навчально-виховних та оздоровчих установ для дітей та підлітків.
41. Гігієнічні вимоги до навчально-виховного процесу в сучасних установах для дітей та підлітків. Профілактика захворювань, пов`язаних з умовами перебування дітей та підлітків в навчально-виховних установах.
42. Гігієнічний контроль за організацією фізичного виховання і трудового навчання дітей та підлітків.

Змістовний модуль 3.

1. Гігієнічні вимоги до розміщення лікарні в населеному пункті. Вимоги до земельної ділянки та її планування. Зонування лікарняної ділянки.
2. Порівняльна гігієнічна характеристика сучасних систем забудови лікарень.
3. Внутрішньо-лікарняні інфекції, умови що призводять до їх виникнення та їх негативні наслідки. Методи і засоби профілактики.
4. Значення внутрішнього планування лікарняних закладів і відділень для забезпечення гігієнічних умов перебування хворих і праці персоналу.
5. Стоматологічна поліклініка. Гігієнічні вимоги до облаштування і експлуатації відділень терапевтичної, хірургічної і ортопедичної стоматології та зуботехнічної лабораторії.

6. Гігієнічні основи організації санітарно-протиепідемічного режиму в стоматологічних лікувально-профілактичних закладах. Профілактика внутрішньо-лікарняних інфекцій.
7. Гігієнічні вимоги до стоматологічного устаткування, інструментарію, правила його утримання та знезараження.
8. Методи об'єктивного контролю за дотриманням гігієнічних умов в стоматологічних закладах.
9. Гігієнічна характеристика палатної секції, вимоги до набору приміщень, призначення кожного з них.
10. Гігієнічні вимоги до планування приймальних відділень лікарень. Особливості прийому інфекційних хворих, дітей, породіль. Значення планування і режиму експлуатації приймальних відділень лікарень у
11. Гігієнічні вимоги до планування, облаштування і утримання операційних блоків.
12. Праця як соціально-гігієнічна проблема. Поняття про роботу і працю. Фізична і розумова праця. Біоетичні проблеми праці.
13. Виробничі шкідливості і професійні захворювання. Класифікація виробничих шкідливостей.
14. Фізіологічні зрушення при фізичній і розумовій праці. Втома і перевтома. Основи профілактики перевтоми.
15. Важкість та перенапруженість праці, критерії, що їх характеризують, використання для регламентації умов праці.
16. Гігієнічна характеристика праці та професійної діяльності лікарів-стоматологів різного профілю та зубних техніків. Біобезпека та біоетика праці лікарів-стоматологів.
17. Вимушене положення тіла і перенапруження окремих груп м`язів як професійна шкідливість. Профілактика захворювань, що спричиняються вимушеним положенням тіла у роботі лікаря-стоматолога та зубного техніка.
18. Пил як виробнича шкідливість, джерела його утворення, дія пилу на організм в залежності від складу, концентрації, дисперсності, форми пилових частинок. Профілактика шкідливої дії пилу на організм в умовах зубо-технічних лабораторій стоматологічних поліклінік.
19. Хімічні фактори виробничого середовища в роботі стоматолога та зубного техніка (ртуть, свинець, полімерні матеріали та інше). Захворювання, що ними викликаються, заходи профілактики.
20. Біологічні фактори, бактеріальне забруднення повітря і інструментарію в стоматологічному стаціонарі, профілактика їх шкідливої дії.
21. Шум як виробнича шкідливість, його фізична характеристика, вплив на організм людини. Загальні принципи нормування шуму на виробництві, зокрема на робочому місці стоматолога в умовах стоматологічної поліклініки (кабінету).
22. Профілактика "шумової" хвороби та інших захворювань, що викликаються дією чинників хвильової природи на організм в умовах лікувально-профілактичних закладів, зокрема стоматологічного профілю.
23. Вібрація як виробнича шкідливість, вплив на організм, заходи профілактики, зокрема на робочому місці лікаря-стоматолога.
24. Виробничі отрути, шляхи надходження їх в організм. Патологія, що спричиняється їх дією. Методика розслідування професійних отруєнь, заходи їх профілактики.
25. Гострі і хронічні професійні отруєння. Виробничі отрути в роботі лікаря-стоматолога та зубного техніка.
26. Мікроклімат на виробництві. Захворювання, що спричиняються дією несприятливих мікрокліматичних умов на організм. Загальні принципи нормування мікроклімату в виробничих приміщеннях.
27.Основні принципи профілактики професійних захворювань..
28. Гігієнічні засади здорового способу життя. Особиста гігієна в сучасних умовах.
29. Гігієна тіла та порожнини рота. Засоби гігієни порожнини рота та їх гігієнічна оцінка.
30. Значення і шляхи профілактики гіпокінезії в сучасних умовах. Гігієнічні вимоги до місць занять фізичною культурою.
31. Загартування як елемент особистої гігієни. Принципи загартування.
32. Гігієнічне значення режиму дня. Гігієна відпочинку і сну.
33. Медико- соціальне значення шкідливих звичок, попередження їх виникнення.

34. Гігієна розумової праці.
35. Гігієнічні вимоги до тканин, одягу та взуття. Порівняльна гігієнічна характеристика натуральних і синтетичних тканин.
36. Поняття про іонізуюче випромінювання, дози і одиниці їх вимірювання. Якісна та кількісна характеристика іонізуючих випромінювань та їх джерел.
37. Біологічна дія іонізуючих випромінювань. Сучасні уявлення про її механізми, умови від яких вона залежить, її особливості.
38. Умови, що визначають радіаційну небезпеку при роботі з радіонуклідами та іншими джерелами іонізуючих випромінювань.
39. Особливості радіаційної небезпеки і захисту персоналу при роботі з відкритими джерелами іонізуючих випромінювань в лікувально-профілактичних закладах.
40. Особливості радіаційної небезпеки і захисту персоналу при роботі з закритими джерелами іонізуючих випромінювань.
41. Забезпечення захисту персоналу рентгенівських відділень (кабінетів). Радіаційний контроль, його види. Заходи захисту від надмірного рентгенівського опромінення.
42. Радіаційна безпека пацієнтів та персоналу при рентгенологічних дослідженнях у стоматології. Принципи радіаційної небезпеки.
43. Основні види променевих уражень організму, умови їх виникнення, заходи профілактики. Біоетичні аспекти впливу радіаційного чинника на людину.

Зав. кафедри
гігієни та екології №4,
доцент Н.В. Велика